

С Т А Н О В И Щ Е

на дисертационен труд за придобиване на
образователната и научна степен **"Доктор"**

Професионално направление **5.7. Архитектура, строителство и геодезия**,
докторска програма: **Техника на безопасността на труда и противопожарна
охрана**, автор на дисертационния труд: **Дериа Йоздемир**, тема на
дисертационния труд: **Изследване обучението по безопасност на труда в
организациите за борба с горските пожари**

Изготвил становището: **проф. д-р Борислав Георгиев Ангелов**,
Русенски университет „Ангел Кънчев“

1. Актуалност на разработения дисертационен труд

През последните години, в световен мащаб, се забелязва тенденция към непрекъснато увеличаване броя на възникналите горски пожари и големината на засегнатите площи. Едновременно с това бележат ръст трудовите злополуки, професионалните заболявания и смъртните случаи, свързани с дейностите по овладяване и потушаване на тези пожари. От поместените данни в табл. В1 и от графичното представяне на тези данни на фиг. В3 (стр. 9 от дисертацията) се вижда, че откроената тенденция в световен мащаб се отнася в пълна сила и за изследвания район на Главна дирекция по горите на Област Измир от Република Турция. Публикувани резултати от проведени изследвания в научната периодика еднозначно показват, че една от основните причини за очерталата се негативна тенденция е ниското ниво на подготовка на персонала, участващ в борбата срещу горските пожари.

Дисертационният труд, който ми е предложен за изготвяне на становище, е насочен именно в тази посока – да се изследва нивото на обучение по безопасни условия на труд в организациите за борба с горските пожари в Република Турция (на примера на Главна дирекция по горите на Област Измир) и върху тази основа да се предложат мерки за подобряване качеството на това обучение.

2. Кратка аналитична характеристика на дисертационния труд

Дисертационният труд е оформен в четири глави, като завършва със заключение и предложения за използване на резултатите от извършеното изследване в практиката. В края на дисертацията са поместени още предложение на автора за приноси от научно-приложен и приложен характер, списък на публикациите по дисертационния труд (общо 5 публикации на български език от международна научна конференция, проведена във Варна), списък с използваната литература (общо 105 източника на турски и английски език) и 4 приложения, подкрепящи резултатите от проведеното изследване.

В първа глава са поместени резултатите от анализа на нивото на обучението по безопасни условия на труд в организациите за борба с горските пожари в Република Турция. В резултат на извършения анализ коректно е установено, че малка част от резултатите от научните изследвания намират място в конкретното обучение на персонала. Дефинирани са условията за повишаване качеството на обучението на персонала и подчертана необходимостта от последваща оценка на постигнатите знания и умения.

Резултатите от анализа на съдържанието на съществуващите програми за обучение по безопасност на труда са поместени в глава 2. Въз основа на анализа на съществуващата учебна документация е заключено, че се налага създаването на ново, актуализирано „Допълнение към обучението по безопасни условия на

труд на противопожарните екипи“, в основата на което следва да залегне обучението по превенция на риска от възникването на пожари.

В трета глава е поместена методиката, която е използвана за оценка на ефекта от проведеното обучение с актуализираната учебна документация. За целта е проведено паралелно (сравнително) анкетно проучване на две идентични групи от персонала – „експериментална“ и „контролна“. При обработката резултатите от анкетното проучване са използвани съществуващи и са създадени допълнителни програмни продукти.

Резултатите от проведеното анкетно проучване са поместени в глава 4. От извършения анализ се доказва еднозначно ефекта от използване на актуализираната учебна документация при обучението на персонала. Този факт се подкрепя и от сравнителното изследване, проведено със служители, работещи в два различни сектора – в сектора за борба с горските пожари и в текстилния сектор.

3. Приноси в дисертационния труд

На стр. 102 от дисертацията е поместено предложение на автора, съдържащо общо 7 приноса – 3 научно-приложни и 4 приложни. Считаю, че предложените приноси съответстват на резултатите от извършеното изследване и следва да бъдат признати. Въпреки това ще си позволя да направя следния коментар – работата на докторанта по издигане на нивото на обучението по безопасни условия на труд в организациите за борба с горските пожари в Република Турция е довела до усъвършенстване на методиката на обучението и до създаване на учебна документация с актуализирано съдържание. Създаването на усъвършенствана методика за обучение и актуализацията на съдържанието на учебната документация безспорно е принос с научно-приложен характер и следва да бъде изведен на челно място в списъка с предложените приноси. В

тази връзка считам още, че принос № 1 от предложения списък има определено приложен характер и следва да се отнесе към групата на приложните приноси.

4. Препоръки и забележки към дисертационния труд.

Към предложения ми за изготвяне на становище дисертационен труд имам следните констатации и препоръки:

1. На стр. 12 е дефинирана основната цел на докторантската теза. Според мен с тази дефиниция се определя основната цел на извършеното изследване, резултатите от което потвърждават напълно докторантската теза, издигнатата в началото на извършеното изследване. В тази връзка е важно да се отбележи, че при дефиниране на основната цел на дадено изследване, самото научно изследване е методът (средството), чрез което се постига целта на изследването.

2. На стр. 48 е показан модел на интегрирана система за ранно откриване и превенция на горски пожари, основната информация при която се набира от стационарни камери за наблюдение. Считаю, че използването на подвижни камери за наблюдение в тази система, монтирани върху безпилотни летателни апарати, например дронове, ще доведе до повишаване на ефективността на дейностите при борбата с горските пожари.

5. Заключение

Предложеният ми за изготвяне на становище дисертационен труд представлява цялостно научно изследване на актуален проблем. Съдържанието на това изследване отговаря напълно на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България, Правилника за прилагане на този закон и Инструкция №6 на академичния състав на Варненския свободен университет „Черноризец Храбър“. Поставената цел и задачи пред научното изследване са успешно изпълнени.

Въз основа на направените заключения си позволявам да препоръчам на **Уважаемото научно жури** да присъди образователната и научна степен „Доктор“ по научната специалност **Техника на безопасността на труда и противопожарна техника** от професионално направление **5.7. Архитектура, строителство и геодезия** на маг. инж. **Дерия Йоздемир**.

15.06.2017 г.

Изготвил становището: проф. д-р Борислав Ангелов